

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW

Në kërkim të efektivitetit: mjetet mbrojtëse dhe sanksionet në çështjet në lidhje me diskriminimin

PROFESORI I ASOCIUAR ANNA W GHAVANINI

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG DEPARTAMENTI I SË DREJTËS

1

Vështrim i përgjithshëm

- Qasja në mjetet mbrojtëse juridike (dhe të tjera)
 - Qasje ku dhe për kë?
- Sanksionet efektive, proporcionale dhe penguese
 - Sidomos për kompensimin
- Bashkëveprimi midis së drejtës së BE-së dhe së drejtës së brendshme
 - Roli i gjyqtarit të brendshëm

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG I EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

2

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

3

Mbrojtja e të drejtave

1. Shtetet Anëtare sigurojnë që proceset gjyqësore dhe/ose administrative, duke përfshirë kur ato e konsiderojnë të përshtatshme proceset e pajtimit, për përmbushjen e detyrimeve sipas kësaj Direktive, të jenë në dispozicion për të gjithë personat që e konsiderojnë veten të cenuar nga mos zbatimi i parimit të trajtimit të barabartë tek ata, edhe pasi marrëdhënia në të cilën pretendohet se ka ndodhur diskriminimi të ketë përfunduar.

2. Shtetet Anëtare sigurojnë që shoqatat, organizatat ose subjektet e tjera juridike, të cilat, në përputhje me kriteret e përcaktuara në legjislacionin e tyre të brendshëm, kanë një interes legjitim për të siguruar që dispozitat e kësaj Direktive të respektohen, të mund të angazhohen, në emër ose në mbështetje të ankuesit, me miratimin e tij ose të saj, në çdo proces gjyqësor dhe/ose administrativ të parashikuar për përmbushjen e detyrimeve sipas kësaj Direktive.

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | DEPARTAMENTI I SË DREJTËS

4

Llojet e mjeteve mbrojtëse

‘... procedurat gjyqësore dhe/ose administrative, duke përfshirë rastet, nëse këto e konsiderojnë të përshtatshme, e procedurave të pajtimit...’

- Neni 47 i Kartës: “e drejta për një mjet mbrojtës efektiv *para një gjykate*”
- Procedurat administrative dhe alternative mund të plotësojnë mjetet gjyqësore
 - CF *Alasini* (C-317/08): Mjetet Alternative të detyrueshme për zgjidhje si kusht për qasje në gjykatë në përputhje me mbrojtjen efektive gjyqësore (që i nënshtrohet vlerësimit të proporcionalitetit)

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

5

Procedurat e përcaktuara nga legjislacioni i brendshëm

- E drejta dytësore si lex specialis
 - Rregulli i barrës së provës
 - Implikimet për standardin e provës dhe barrën e akuzave?
 - Implikimet për qasje në prova
 - *Kelly* (C-104/10): Nuk është e nevojshme, përveç kur komprometon objektivin e rregullit të barrës së provës
 - *Meister* (C-415/10): Efektet e provueshmërisë së mos-deklarimit
 - Aksesit i kërkuar sipas Direktivës së Transparencës në Pagë (Neni 20)
 - Direktiva e Transparencës në Pagë:
 - Periudha e kufizimit minimum 3 vjet (Neni 21)
 - Ndarja e shpenzimeve ligjore; përjashtimi nga rregulli humbësi paguan në diskrecionin e gjykatave të brendshme (Neni 22)

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

6

Mbrojtja e të drejtave

1. Shtetet Anëtare sigurojnë që proceset gjyqësore dhe/ose administrative, duke përfshirë kur ato e konsiderojnë të përshtatshme proceset e pajtimit, për përmbushjen e detyrimeve sipas kësaj Direktive, të jenë në dispozicion për të gjithë personat që e konsiderojnë veten të cenuar nga mos zbatimi i parimit të trajtimit të barabartë tek ata, edhe pasi marrëdhënia në të cilën pretendohet se ka ndodhur diskriminimi të ketë përfunduar.

2. Shtetet Anëtare sigurojnë që shoqatat, organizatat ose subjektet e tjera juridike, të cilat, në përputhje me kriteret e përcaktuara në legjislacionin e tyre të brendshëm, kanë një interes legjitim për të siguruar që dispozitat e kësaj Direktive të respektohen, të mund të angazhohen, në emër ose në mbështetje të ankuesit, me miratimin e tij ose të saj, në çdo proces gjyqësor dhe/ose administrativ të parashikuar për përmbushjen e detyrimeve sipas kësaj Direktive.

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG

DEPARTAMENTI I SË DREJTËS

7

Statusi i organizatave: E drejta për çfarë?

- "angazhuar, në emër ose në mbështetje të ankuesit".
- AG Sharpston (C-507/18): "e drejta për të realizuar të drejtat
- Direktivat e Organeve të Barazisë: E drejta për...
 - ... të paraqitur vërejtjet **dhe**
 - ... të përfaqësuar viktimat, **ose**
 - ... të ndërhyjë në mbështetje të viktimave, **ose**
 - ... vepruar në emër të vet.

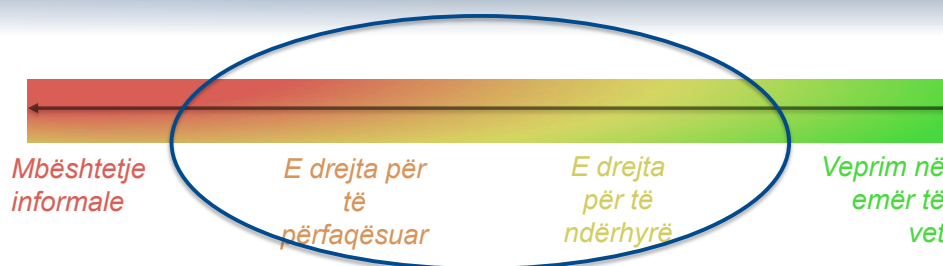
SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG

I EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

8

Statusi i organizatave: E drejta për çfarë?

- "angazhimi, në emër ose në mbështetje të ankuesit".

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG

9

Statusi i organizatave: Cilat organizata?

- "shoqatat, organizatat ose subjektet e tjera ligjore"
 - *Koment i arsyetuar kundër Suedisë: Partnerët socialë dhe avokatët e popullit nuk janë të mjaftueshëm*
- Direktiva e Transparencës në Pagë: "shoqatat, organizatat, organet e barazisë dhe përfaqësuesit e punëtorëve" ose subjekte të tjera juridike
- Përcaktimi i interesit legjitim (dhe kërkesave të tjera?) i lihet legjislacionit të brendshëm
 - AG Sharpston (C-507/18): "Numri i anëtarëve të shoqatës [...] është krejtësisht irrelevante."

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG

10

Statusi i organizatave: Marrëdhënia me viktimën(at)

- ...'në emër ose në mbështetje të ankuesit, me miratimin e tij ose të saj'...
- Direktivat "në asnjë mënyrë nuk e përjashtojnë" veprimin e organizatës pa ankuesin
 - AG Sharpston (NH): "Nuk rregullohet nga e drejta e BE-së"; autonomia procedurale e brendshme
 - *Asociatia Accept* (C-81/12): Viktima (e vetme) që nuk ka vullnet të paraqitet
 - *Firma Feryn* (C-54/07): Kolektiv i përcaktueshëm
 - C-507/18): Kolektiv i papërcaktueshëm

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG

11

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

12

Gjithnjë e më shumë regjime sanksionesh të sofistikuara

- Nga 2000 Direktivat ...

Sanksionet (Nenet 15 2000/43, 17 2000/78)

Shtetet Anëtare vendosin rregullat për sanksionet e zbatueshme për shkeljen e dispozitave të brendshme të miratuara në përputhje me këtë Direktivë dhe marrin të gjitha masat e nevojshme për të siguruar zbatimin e tyre. Sanksionet, të cilat mund të përfshijnë pagesën e kompensimit për viktimën, duhet të jenë efektive, proporcionale dhe penguese.

Gjithnjë e më shumë regjime sanksionesh të sofistikuara

- Nga 2000 Direktivat ...
- ... për një qasje të dyfishtë mbi kompensimin dhe penaltetet ...

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

15

Kompensimi ose riparimi (Nenet 8(2) 2004/113, 18 2006/54, 10 2010/41)

Shtetet Anëtare vendosin në sistemet e tyre ligjore të brendshme masat që janë të nevojshme për të siguruar kompensim ose dëmshpërblim real dhe efektiv që Shtetet Anëtare vendosin për humbjen dhe dëmin e pësuar nga një person i dëmtuar si rezultat i diskriminimit [...], në një mënyrë që të jetë penguese dhe proporcionale me dëmin e pësuar. Kompensimi ose dëmshpërblimi i tillë nuk mund të kufizohet me caktimin e një kufiri maksimal paraprak, [2006/54: me përjashtim të rasteve kur punëdhënësi mund të provojë se dëmi i vetëm i pësuar nga një kërkues si rezultat i diskriminimit brenda kuptimit të kësaj Direktive është refuzimi për të marrë në konsideratë aplikimin e tij/saj të punës].

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

16

Penalitetet (Nenet 14 2004/113, 25 2006/54)

Shtetet Anëtare vendosin rregullat për penalitetet e zbatueshme për shkeljen e dispozitave të brendshme të miratuara në përputhje me këtë Direktivë dhe marrin të gjitha masat e nevojshme për të siguruar zbatimin e tyre.

Penalitetet, të cilat mund të përfshijnë pagesën e kompensimit për viktimën, duhet të jenë efektive, proporcionale dhe penguese.

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

17

Gjithnjë e më shumë regjime sanksionesh të sofistikuar

- Nga 2000 Direktivat ...
- ... për një qasje të dyfishtë mbi kompensimin dhe penalitetet ...
- ... përmirësuar dhe zhvilluar përmes Direktivës për Transparencë në Pagë.

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

18

E drejta e kompensimit (Neni 16 2023/970)

1. Shtetet Anëtare sigurojnë që çdo punëtor që ka pësuar dëm si rezultat i shkeljes së një të drejte ose detyrimi në lidhje me parimin e pagës së barabartë ka të drejtë të kërkojë dhe të marrë kompensim ose dëmshpërblim të plotë, siç përcaktohet nga Shteti Anëtar, për këtë dëm.
2. Kompensimi ose dëmshpërblimi i përmendur në paragrafin 1 përbën kompensim ose dëmshpërblim real dhe efektiv, siç përcaktohet nga Shteti Anëtar, për humbjen dhe dëmtimin e pësuar, në një mënyrë penguese dhe proporcionale.
3. Kompensimi ose dëmshpërblimi e vendos punëtorin që ka pësuar dëm në pozitën në të cilën ai person do të kishte qenë nëse ai ose ajo nuk do të ishte diskriminuar për shkak të gjinisë ose nëse nuk do të kishte pasur shkelje të ndonjë prej të drejtave ose detyrimeve në lidhje me parimin e pagës së barabartë. Shtetet Anëtare garantojnë që kompensimi ose dëmshpërblimi të përfshijë rikuperimin e plotë të pagës mbrapa dhe bonuset ose pagesat përkatëse në natyrë, kompensimin për mundësitë e humbura, dëmtimin jo-material, çdo dëm të shkaktuar nga faktorë të tjerë përkatës, të cilët mund të përfshijnë diskriminimin interseksional, si dhe interesin për detyrimet e prapambetura.
4. Kompensimi ose dëmshpërblimi nuk kufizohet me caktimin e një kufiri maksimal paraprak.

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

19

Mjete të tjera mbrojtëse (Neni 17 2023/970)

1. Shtetet Anëtare sigurojnë që, në rast të shkeljes së të drejtave ose detyrimeve që lidhen me parimin e pagës së barabartë, autoritetet kompetente ose gjykatat e brendshme, në përputhje me legjislacionin e brendshëm, me kërkesë të paditësit dhe me shpenzime të të paditurit, të lëshojnë:
 - a) një urdhër për të ndërprerë shkeljen;
 - b) një urdhër për të marrë masa për të siguruar që zbatohen të drejtat ose detyrimet që lidhen me parimin e pagës së barabartë.
2. Kur një i paditur nuk respekton një urdhër të lëshuar në përputhje me paragrafin 1, Shtetet Anëtare sigurojnë që autoritetet e tyre kompetente ose gjykatat e brendshme të jenë në gjendje, sipas rastit, të lëshojnë një urdhër pagese ndëshkimi periodike, me qëllim që të sigurojnë pajtueshmërinë.

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

20

Penalitetet (Neni 23 2023/970)

1. Shtetet Anëtare përcaktojnë rregullat për dënime efektive, proporcionale dhe penguese të zbatueshme në lidhje me shkeljen e të drejtave dhe detyrimeve që lidhen me parimin e pagës së barabartë. Shtetet Anëtare marrin të gjitha masat e nevojshme për të siguruar që këto rregulla të zbatohen dhe, pa vonesë, njoftojnë Komisionin për këto rregulla dhe për ato masa dhe për çdo ndryshim pasues që i prek ato.
2. Shtetet Anëtare garantojnë që penalitetet e përmendura në paragrafin 1 të garantojnë një efekt të vërtetë parandalues në lidhje me shkeljet e të drejtave dhe detyrimeve që lidhen me parimin e pagës së barabartë. Këto penalitete do të përfshijnë gjoba, vendosja e të cilave do të bazohet në të drejtën e brendshme.
3. Penalitetet e përmendura në paragrafin 1 marrin parasysh çdo faktor përkatës rëndues ose zbutës të zbatueshëm për rrethanat e shkeljes, të cilat mund të përfshijnë diskriminim interseksional.
4. Shtetet Anëtare garantojnë që të zbatohen penalitete të veçanta në rast të shkeljeve të përsëritura të të drejtave dhe detyrimeve që lidhen me parimin e pagës së barabartë.
5. Shtetet Anëtare marrin të gjitha masat e nevojshme për të siguruar që penalitetet e parashikuara në përputhje me këtë Nen të zbatohen efektivisht në praktikë.

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

21

Sanksionet efektive, proporcionale dhe penguese

- Sanksionet përmbushin disa funksione (shih Wladasch 2015):
 - Kompensuese/riparuese
 - Ndëshkuese
 - Parandaluese
 - Parandaluese sociale (penguese dhe/ose ndërgjegjësuere)
- Proporcionaliteti forcon efektivitetin dhe pengueshmërinë
- Nuk ka zgjidhje absolute
- Efektet mund të arrihen nëpërmjet kombinimit të sanksioneve

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

22

Kompensimi financiar duhet të jetë i përshtatshëm

- *Von Colson* (C-14/83): Sanksionet duhet të jenë proporcionale me dëmin e pësuar dhe jo vetëm simbolik
- *Marshall* (C-271/91): Dëmi duhet të kompensohet "plotësisht" dhe me interes
- *Draehfahl* (C-180/95): Nuk lejohen kufij maksimalë
- *Arjona Camacho* (C-407/14): Dënimet ndëshkuese nuk janë të nevojshme

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

23

Rritja e theksi mbi sanksionet jo-financiare

- *Firma Feryn* (C-54/07): Sanksionet "mund të përfshijnë, sipas rastit" një konstatim diskriminimi në lidhje me "një nivel të përshtatshëm publiciteti" (emri dhe turpi)
- *Asociatia Accept* (C-81/12): Natyra jo-financiare "nuk do të thotë domosdoshmërisht se ajo është thjesht simbolike", veçanërisht nëse publikohet mjaftueshëm dhe relevante për paditë e ardhshme në lidhje me dëmet
- *Braathens* (C-30/19): Njohja morale është një element i domosdoshëm në një regjim efektiv dhe pengues sanksionesh

Sanksionet jo-financiare përmbushin funksionet kompensuese dhe penguese

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

24

25

Autonomia procedurale e brendshme

- Në mungesë të rregullave të Bashkimit, u takon Shteteve Anëtare të përcaktojnë gjykatat që kanë juridiksion dhe të përcaktojnë rregullat procedurale që rregullojnë paditë për mbrojtjen e të drejtave të individëve që rrjedhin nga e drejta e BE-së
- Një funksion i dyfishtë i rregullave të brendshme:
 - Zbatimi i Direktivave
 - Plotësimin e boshllëqeve (afatet kohore, format e padive dhe mjeteve juridike, kërkesat ekzistuese, etj)

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

26

Kërkesat për të drejtën e brendshme dhe gjyqtarët e brendshëm

- Përputhshmëria me legjislacionin dytësor
 - Neni 47 i Kartës së të Drejtat Themelore
 - *Cili është roli i parimeve të Rewe mbi efektivitetin dhe barasvlershmërinë?*
- I takon gjyqtarit të brendshëm të sigurojë përputhshmërinë nëpërmjet interpretimit harmonik, ose moszbatimit të së drejtës së brendshme

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

27

Neni 47 i Kartës: E drejta për një mjet efektiv dhe gjykim të drejtë

Çdo person të cilit i janë shkelur të drejtat dhe liritë e garantuara nga e drejta e Bashkimit, ka të drejtën të paraqesë një mjet ligjor të efektshëm në një gjykatë sipas kushteve të parashikuara në këtë nen.

Gjithkush ka të drejtë për një seancë të drejtë dhe publike brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e themeluar më parë me ligj. Gjithkush ka mundësinë të këshillohet, të mbrohet dhe të përfaqësohet.

Personave të cilët nuk kanë mjete të mjaftueshme u jepet ndihmë juridike, në masën që kjo ndihmë është e nevojshme për të garantuar në mënyrë të efektshme aksesin në gjykatë.'

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG | EMRI I ORGANIZATËS – NDRYSHONI HEADER/FOOTER

28

Efektet e dispozitave ligjore të BE-së në kundërshtim me ligjin e brendshëm

	<i>Bazë për një interpretim harmonik</i>	<i>Ndihmë për interpretimin e së drejtës dytësore</i>	<i>Standard i pavarur për rishikim</i>	<i>Justifikim i mundshëm</i>	<i>Efekt të drejtpërdrejt ë</i>	<i>Efekt i përjashtues (mos-zbatimi)</i>
<i>Dispozitat e Direktivës</i>	Po	-	Po	Siç është parashikuar	Vertikale	Po, nëse ka efekt të drejtpërdrejt ë
<i>Neni 47 i Kartës</i>	Po	Po	Po	Neni 5(1) i Kartës	Vertikale + horizontale	Po
<i>Parimi Rewe i efektivitetit</i>	Po	Jo	Po	"Regulli procedural i arsyes"	Jo	Po

29

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
 SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW

Pyetje?

KONTAKT: ANNA.GHAVANINI@LAW.GU.SE

SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW AT THE UNIVERSITY OF GOTHENBURG DEPARTAMENTI I DREJTËSISË
 Corneskog

FOTO: Jennie

30